

skal beregnes efter hans Bopæl. Naar f. Ex. en Mand, der boer i Kjøbenhavn, er paa Reiser, f. Ex. som Skipper er reist til Island, men man ikke veed, hvor han opholder sig, skal han kunne stævnes med et Varsel, der beregnes efter hans Bopæl. Naar det i Slutningen af Paragraphen hedder, at han skal have 6 Ugers Varsel, naar han ikke boer i Monarchiet, saa er jeg fuldkommen enig i den Forandring, der er foreslaaet med Hensyn til Forlyndelsesmaaden; men det forekommer mig, at et Varsel paa 6 Uger for en Mand, som maaskee er i en anden Verdensdeel, er temmelig kort.

Ved de sidste Paragrapher i Udkastet skal jeg fatte mig kort. § 34 indfører et nyt Princip for den Maade, hvorpaa Bewiisførelsen skal finde Sted. Det er her væsentlig tydske Proces, man har indført. Jeg skal ikke nægte, at det i flere Tilfælde kan hjælpe til at forførte Processen, at man indfører denne tydske Procesmaade, men paa den anden Side troer jeg ogsaa, at det stundom kan føre til mindre heldige Resultater, jeg vil forudsætte, at det er Meningen, at § 34 skal forstaaes saaledes, at den ikke kommer i Strid med Forhandlingsmaximen; der er nogle Ord, der tyde derpaa, men Paragraphen er ikke ganske tydelig affattet. Jeg skal imidlertid ikke opholde mig derved ved denne Behandling. Men, som sagt, jeg troer, at ligesom der kan opnaaes en Fortællelse af Processen ved Bestemmelsen i Udkastets § 34, saaledes kan den stundom give Anledning til at frygte det modsatte Resultat, navnlig med Hensyn til, at Bewiisførelsen efter § 34 særlig kan appelleres. Det forholder sig heller ikke saaledes, som i Motiverne er anført, at naar Spørgsmaalet om Bewiispligten o. s. v. er afgjort, er Sagen for den væsentligste Deel tilende. Der kan opstaae mange tvivlsomme Spørgsmaal angaaende Bewiisførelsen, dens Maade og dens Resultat. Men navnlig troer jeg, at der kan fremkomme uheldige Resultater af § 34, nemlig af Delingen af Processen i to Afsnit, naar man tænker sig, at en Part derved kan blive afflaaren fra i rette Tid at føre de Bewiser, som han anseer tjenlige for sin Sag og som kunne gaae tabte derved, at han ved Rettens Kjendelse om ikke

nødsages, saa dog opfordres til at udsætte at staffe dem tilstede. Ved § 36 skal jeg gjøre den Bemærkning, at jeg troer, at det vil vise sig, at man i mange Tilfælde ikke kan forlange, at den Part, der er bleven paalagt at føre Vidner, i det dertil bestemte Retssmøde skal kunne opgive alle de Vidner, han tænker paa at føre. Erfaringen viser, at man ofte har Vidner, som ikke kunne bevise alt det, som man havde ventet af dem, saa at man maa see at finde flere Vidner, og Vidnerne kunne have forandret Opholdssted osv. — Hermed skal jeg, da jeg allerede frygter for at have trættet det ærede Thing ved mit Foredrag, der er bleven længere, end jeg havde ventet, standse, idet jeg anbefaler denne Sag, som jeg troer maa erkjendes at have en stor Vigtighed, fordi man her gjør det første Skridt for at føre vor Procesudvikling over i et nyt Spor, til en moden og omhyggelig Overveelse.

D. Müller: Hvis det maa være mig tilladt med nogle saa Ord at sige min Mening om det foreliggende Lovforslag, vil jeg sige, at det er kjæft og findrigt. Det er kjæft, fordi det aabner en ny Bane, idet det gaaer ud paa at indføre en heel ny Procesform, og findrigt, fordi det paa en findrig Maade har løst sin Opgave. Men paa den anden Side kan jeg ikke tilfageholde den Bemærkning, som tildeels allerede blev anført af den sidste ærede Taler, at det altid er noget misligt at ville indføre en ny Procesmaade. Det gaaer med Rettergangen, som med saa mange andre Institutioner, at de ikke ere Diebliffets eller en enkelt Lovs Bær, men fremkomne ved Aarhundreders Praxis, og man maa betænke sig vel, inden man gjør en saa gennemgribende Forandring som den, der er antydet i Motiverne, og hvortil vi see en Begyndelse i det foreliggende Lovudkast. For mit eget Vedkommende troer jeg imidlertid at kunne berolige mig med den Bemærkning, som findes i Motiverne Side 31, nemlig at man paa denne Maade vil kunne vinde en Erfaring, som man kan drage sig til Nytte, ikke alene med Hensyn til alle Sager af denne og lignende Væstfættelighed, men ogsaa med Hensyn til hele vor Procesudvikling. Dette er en overmaade vigtig